

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudkyně zpravodajky Mgr. Sylvie Šiškeové a soudce JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **N. L.**, zastoupeného Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 11. 2019, č. j. MV-149907-2/OAM-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 2. 2020, č. j. 60 Az 68/2019 - 47

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **6 352,50 Kč**, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobce podal dne 25. 10. 2019 další opakovanou žádost o mezinárodní ochranu, kterou nijak nezdůvodnil. Dne 1. 11. 2019 žalobce předložil žalovanému dopis, v němž uváděl, že se od matky v telefonickém rozhovoru dne 14. 9. 2019 dozvěděl, že jej hledají tuniské úřady a že byl soudem prvního stupně v Ben Arous odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 15 let. Jeho situace je velmi nebezpečná, protože utekl do České republiky a má informace o činnosti komise z tuniské strany Nahdha. Žalobce v dopise také popsal svou rodinnou situaci: v Rakousku žije jeho malá dcera, ve Francii dvě sestry, v České republice má bratra a žije zde se svou přítelkyní.

[2] Žalovaný zastavil řízení o žalobcově další opakované (v pořadí již třetí) žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 11a odst. 3 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neboť žalobce neuvedl žádné nové skutečnosti, které by bylo možné považovat za podstatnou změnu okolností ve smyslu § 11a odst. 1 písm. a) zákona o azylu, a v zemi jeho původu nedošlo od posouzení předchozí žádosti ke změně, která by mohla mít vliv na posouzení žádosti. V minulých žádostech o mezinárodní ochranu žalobce žádné problémy s tuniskými úřady nepopisoval (vypověděl,

že během krátkého pobytu v Tunisku v roce 2016 neměl žádný problém) a neuvedl je ani přímo ve třetí žádosti. Svá tvrzení doplnil až v průběhu třetího řízení o udělení mezinárodní ochrany, ačkoliv informaci o údajném odsouzení k trestu odnětí svobody měl mít již před podáním žádosti. Žalobcova tvrzení se proto jeví jako nepravdivá a účelová, neboť žádost o mezinárodní ochranu podal poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou u Krajského soudu v Plzni, který ji zamítl. Z rozhodnutí žalovaného je podle krajského soudu zřejmé, proč nepovažoval žalobcovo tvrzení o hrozícím trestu odnětí svobody za novou skutečnost. Důvody údajného odsouzení se totiž musí vztahovat k době před příchodem do České republiky (tedy před prosincem roku 2016, pozn. Nejvyššího správního soudu) a za tohoto stavu žalobce mohl a měl popsat své problémy již v první žádosti o mezinárodní ochranu. Ani podle krajského soudu tedy žalobce v další opakované žádosti neuvedl žádnou novou skutečnost či zjištění, jež by bylo relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany a které by bez vlastního zavinění nemohl uplatnit v předchozích žádostech. Rozhodnutí žalovaného tedy podle krajského soudu odpovídá požadavkům na rozhodnutí o další opakované žádosti o mezinárodní ochranu, které Nejvyšší správní soud specifikoval v rozsudku rozšířeného senátu ze dne 6. 2. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, č. 2642/2012 Sb. NSS a v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost spojenou se žádostí o vydání předběžného opatření.

[5] Žádost o vydání předběžného opatření stěžovatel odůvodnil hrozbou uskutečnění správního vyhoštění, které bylo stěžovateli uloženo na Slovensku, s čímž se pojí možné ohrožení na zdraví a životě v zemi původu. Dále stěžovatel zdůraznil potřebu účastnit se řízení před soudem, neboť jeho finanční situace mu umožňuje komunikovat se svým zástupcem pouze osobně. Nemá totiž možnost využívat jakékoliv moderní technologie, takže komunikace se zástupcem ze zahraničí by byla znemožněna. Konečně stěžovatel poukázal také na zásadní zásah do jeho soukromého a rodinného života, neboť na území České republiky žije s partnerkou a v Rakousku žije jeho nezletilá dcera.

[6] Přijatelnost kasační stížnosti vidí stěžovatel v tom, že krajský soud nesprávně posoudil způsob, jakým se žalovaný vypořádal se skutečnostmi, které stěžovatel nově ve své žádosti uvedl. Tím bylo zasaženo stěžovatelovo hmotněprávní postavení.

[7] Stěžovatel namítá, že žalovaný nepostupoval při hodnocení nově uváděných skutečností tak, aby bylo zřejmé, proč měl stěžovatel nově uváděné skutečnosti uvádět již v minulosti a nezdůvodnil, proč nejsou relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. K tomu odkázal na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 6/2011 – 96. Žalovaný se s argumentací ohledně stěžovatelova odsouzení k dlouholetému trestu odnětí svobody vypořádal nepřijatelně zjednodušujícím způsobem. Skutečnost, že stěžovatel neměl v době pobytu v Tunisku v roce 2016 problémy s tamějšími vládními orgány, nevylučuje, že se mohly objevit nové problémy v současnosti. Po žalovaném je možné požadovat, aby se důkladně vypořádal se stěžovatelovou situací (např. provedením azylového pohovoru) tak, aby bylo možné jednoznačně rozhodnout, že uváděné důvody nemohou plynout ze změny situace na straně žadatele. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

pokračování

[8] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a odkázal na své rozhodnutí a obsah správního spisu. Ve vztahu k uváděnému dlouholetému trestu odnětí svobody žalovaný zdůraznil, že stěžovatel v minulosti neuváděl žádné problémy s tuniskými úřady a ani netvrdil, že by Tunisko žádalo o jeho vydání pro trestný čin.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Na úvod Nejvyšší správní soud konstatuje, že o věci rozhodl bezodkladně, a proto nerozhodoval o návrhu na předběžné opatření.

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jelikož se jedná o věc mezinárodní ochrany, musí se Nejvyšší správní soud nejdříve zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti v souladu s § 104a s. ř. s. Podle tohoto ustanovení musí podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele, v opačném případě Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[11] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[12] Předmětem tohoto soudního přezkumu je v pořadí již třetí žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Podle § 11a odst. 3 zákona o azylu: „*Podal-li cizinec další opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany a nelze-li se s ohledem na předchozí řízení nebo podstatnou změnu okolností vztahujících se ke možnému pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo k brožbě vážné újmy podle § 14a důvodně domnívat, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování, že mu broží vážná újma nebo že již splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 13 a 14a, ministerstvo řízení usnesením zastaví.*“

[13] Nejvyšší správní soud se již v minulosti vyjádřil k otázce opakovaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany (viz např. rozsudek ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 – 74, ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96 atd.), a to tak, že hlavním účelem možnosti podat opakovanou žádost je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit bez vlastního zavinění během předchozího řízení. K otázce opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, na který odkazoval již krajský soud a v němž Nejvyšší správní soud k institutu opakované žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že „*jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení stěžovatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení.* V tomto rozsudku soud dále uvedl, že „*při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.*“ V rozsudku soud také dovodil, že „*zpravidla*

se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.“

[14] V rozsudku ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Azs 185/2017 – 39, pak Nejvyšší správní soud shrnul nároky na odůvodnění rozhodnutí o další opakované žádosti (vycházel přitom z již citovaného rozsudku rozšířeného senátu č. j. 3 Azs 6/2011 – 96): „*Ve všech těchto případech je třeba trvat na tom, aby ministerstvo zdůvodnilo jednak svůj závěr, že cizinec ve své žádosti neuvedl relevantní důvody, které nemohl uplatnit v předchozích žádostech, jednak že v zemi jeho původu nedošlo k podstatným změnám, které by mohly mít vliv na případné udělení mezinárodní ochrany.*“

[15] Ač poměrně stručně, krajský soud ve svém rozsudku řádně zdůvodnil, proč posoudil žalobu jako nedůvodnou a jeho závěrům nelze nic vytknout. Nejvyšší správní soud je stejně jako krajský soud i žalovaný přesvědčen, že dopis, který stěžovatel předložil jako zdůvodnění své další opakované žádosti o mezinárodní ochranu, neobsahuje vzhledem ke konkrétním okolnostem stěžovatelova případu tak závažné tvrzení, aby na jeho základě bylo možné meritorně posoudit jeho další opakovanou žádost o mezinárodní ochranu. Údajný trest dlouhodobého odnětí svobody v Tunisku, který měl být stěžovateli náhle uložen bez jakéhokoliv předchozího náznaku problémů s tamějšími úřady, není sám o sobě věrohodným, azylově relevantním důvodem. Jako celek tedy stěžovatelem předkládaný příběh nepůsobí natolik důvěryhodně, aby mohl být jeho případ opětovně posouzen poté, co již dvakrát předtím se žádostí o mezinárodní ochranu nebyl úspěšný a bylo mu uloženo správní vyhoštění.

[16] Nejvyšší správní soud pro úplnost zdůrazňuje, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále též „zákon o pobytu cizinců“; srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 – 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifickým nástrojem ochrany lidí, kteří jsou ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu.

[17] Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na stěžovatelovy námitky. Žalovaný i krajský soud tedy správně posoudily žádost žalobce podle požadavků již citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Azs 185/2017 – 39.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[18] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[20] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 19. 11. 2019, č. j. 60 Az 68/2019 – 15, ustanoven zástupce Mgr. Jindřich Lechovský, advokát, ten zastupuje stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 10 věta poslední s. ř. s.). Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 část věty první za středníkem s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal zástupci odměnu za dva úkony právní služby, spočívající v sepisu a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu], a v sepisu a podání návrhu

pokračování

na předběžné opatření [§ 11 odst. 2 písm. a) advokátního tarifu] ve výši jedné poloviny, tedy 1 550 Kč. K tomu náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Protože je zástupce stěžovatele plátcem DPH, byla odměna za zastupování (5 250 Kč) dále zvýšena o částku odpovídající této dani. Celkově tedy odměna ustanoveného zástupce činí 6 352,50 Kč. K uhrazení této částky stanovil Nejvyšší správní soud přiměřenou lhůtu jednoho měsíce.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu